

ΣΩΜΑΤΕΙΟ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
ΗΣΑΠ

ΑΘΗΝΑ
&
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ
...ΠΑΝΕ ΜΑΖΙ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
2016

Άποψη των Οθωμανίων και της Ακρόπολης
με τα σιτάρια στην Νοτιοανατολική Πτέρυγά της,
το 1869

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

Πλατεία Λουδοβίκου1 - Μέγαρο ΗΣΑΠ Πειραιά - 1^{ος} όροφος - Τ.Κ. 18531
Τηλ.: 210 5228664 - 210 5233865 - 210 4190755 - 210 4221488 - Φαξ: 210 5243451
www.somsyntaxiouchon-isap.gr e-mail: info@somsyntaxiouchon-isap.gr

Εγγραφ. Απόφ. 961/71-4284/72-2816/76-2493/85-1033/85-2159/97-3175/04-6220/08-64/12-258/15

Ιδρυτικό μέλος της Α.Γ.Σ.Σ.Ε.

το Διοικητικό Συμβούλιο
και η Ελεγκτική Επιτροπή
του Σωματείου Συνταξιούχων Η.Σ.Α.Π.

ΕΥΧΟΝΤΑΙ

*η καινούργια χρονιά να σκορπίσει
το χαμόγελο στα χείλη όδων των ανθρώπων,
να ζεστάνει τις καρδιές τους
και να χαρίσει σε όλους τη ζωή που μας αξίζει,
έχοντας κοντά μας όσους αγαπάμε.*

Πρόεδρος
Αντιπρόεδρος
Γεν. Γραμματέας
Αν. Γεν. Γραμματέας
Ταμίας
Αναπλ. Ταμίας
Έφορος
Μέλη

Ρουσιάς Ευθύμης
Γεωργίου Δημήτρης
Μητροκώτσας Νίκος
Αρβανίτης Γιώργος
Αναγνωστόπουλος Γιώργος
Χειμώνας Γιάννης
Κουλοβασιλοπούλου Φωτεινή
Μπονάρης Ηλίας
Ντρής Λάμπρος
Ζαχαρής Γιάννης
Μπασιάς Τάσος

Ελεγκτική Επιτροπή
Πρόεδρος
Γραμματέας
Μέλη

Χειμώνας Βαγγέλης
Μαντάς Μιχάλης
Γερεντέ Αικατερίνη
Βαλιάνος Πέτρος
Γεωργίλιας Αντώνης

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

Το ημερολόγιο του έτους 2016 είναι αφιερωμένο στην κοινή πορεία της Αθήνας και του πρώτου αστικού σιδηροδρόμου μετά την ανακήρυξη της Αθήνας πρωτεύουσας του Ελληνικού κράτους.

Αθήνα και ηλεκτρικός πάνε μαζί....

Η Αθήνα γίνεται πρωτεύουσα του Ελληνικού κράτους το 1834 και ένα μόλις χρόνο μετά αντιλαμβάνονται την ανάγκη για λειτουργία ενός σταθερού μέσου που θα ενώνει την πόλη με το λιμάνι του Πειραιά. Η πρώτη ιδέα για τη δημιουργία του Αστικού Σιδηροδρόμου Πειραιά - Κηφισιά τέθηκε από τον Φρειδερίκο Φεράλδη, αξιόλογο τότε κυβερνήτη, το απορρίπτει... Οκτώ χρόνια αργότερα, το 1843, ο Αλέξανδρος Ραγκαβής επαναλαμβάνει την πρόταση δημόσια, αξιόλογο και πάλι δεν υπήρξε ανταπόκριση.

Επίθλιος Συρμός

Ωστόσο όλοι αντιλαμβάνονται ότι ο σιδηρόδρομος είναι απαραίτητος στην οικονομία και την κοινωνική ζωή της εποχής. Έτσι το 1855 ο πρωθυπουργός και υπουργός Εξωτερικών, Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, καταθέτει το πρώτο νομοσχέδιο για την ίδρυση σιδηροδρόμου Αθήνας - Πειραιά.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

Έπειτα από ανεπιτυχείς προσπάθειες ανάθεσης του έργου, το 1867 κατακυρώνεται στον άγγλο επιχειρηματία Εδουάρδο Πίκεριγκ, ο οποίος το Νοέμβριο του ίδιου έτους αρχίζει να κατασκευάζει το έργο. Ένα χρόνο μετά, το 1868, ο Πίκεριγκ μεταβιβάζει τις υποχρεώσεις του στην ιδρυθείσα από όμιλο Ανώνυμη Εταιρία του «Απ' Αθηνών εις Πειραιά Σιδηροδρόμου» - Σ.Α.Π. Α.Ε.

Στις 17 Φεβρουαρίου του 1869 η εταιρία έχει τελειώσει το έργο και γίνεται η πρώτη δοκιμή της διαδρομής. Τα επίσημα εγκαίνια γίνονται μέσα σε ατμόσφαιρα γενικής χαράς, στις 27 Φεβρουαρίου 1869.

Έτσι από τότε, Αθήνα και σιδηρόδρομος έχουν κοινή πορεία στην Ιστορία της Νεότερης Εξήλαδας.

Την Ιστορία του Σιδηροδρόμου την γνωρίσαμε από τα ημερολόγια του Σωματείου μας τα τελευταία χρόνια. Καιρός είναι να γνωρίσουμε και την Αθήνα αρχίζοντας από τότε που η πατρίδα μας έγινε ανεξάρτητο κράτος.

1827 Ο στόλος Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας κατέστρεψε στο Ναυαρίνο τον Τουρκοαιγυπτιακό στόλο, σηματοδοτώντας έτσι την απαρχή του τέλους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

1830 Στις 3 Φεβρουαρίου υπογράφεται στο Λονδίνο από τις συμμαχικές νικητρίες δυνάμεις το σχετικό πρωτόκολλο, αναγνωρίζοντας την ανεξαρτησία της πατρίδας μας. Τότε άρχισαν να επανέρχονται σταδιακά οι Αθηναίοι στην πόλη τους από τις περιοχές που είχαν καταφύγει.

1828-1831 Ο Ιωάννης Καποδίστριας αναλαμβάνει πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδος. Η δολοφονία του θα επηρεάσει τις προσπάθειες που είχαν ξεκινήσει για την ανασυγκρότηση της χώρας.

Η μικρή πόλη των 2.000 κατοίκων, λίγο πριν από

την ουσιαστική ανεξαρτητοποίησή της, περνούσε ένα ιδιότυπο καθεστώς σε μία παράξενη ισορροπία. Η τυπική διοίκηση ανήκε στους Τούρκους, γι αυτό φρόντιζε ο φρούραρχος Καρυστινός Μπέης. Λίγοι Τούρκοι είχαν πλέον απομείνει, κρατούσαν όμως το «Κάστρο» όπως το αποκαλούσαν τότε την Ακρόπολη, ως οχυρό αλλά και σύμβολο της εξουσίας τους. Τον Μάιο του 1831 οι Αθηναίοι εκλέγουν προσωρινή Δημογεροντία ώστε να υπάρχει επίσημη εκπροσώπηση στις όποιες συναλλαγές με τις διαλυμένες τουρκικές αρχές.

1832 Εδόθη εντολή στους αρχιτέκτονες Σταμάτη Κλεάνθη και Εδουάρδο Σάουμπερτ να μελετήσουν το σχέδιο της Νέας Αθήνας.

1833 Φτάνει στο Ναύπλιο ο ανήλικος πρίγκιπας της Βαυαρίας- Γερμανίας, βασιλιάς Όθωνας. Τριμελής Βαυαρική αντιβασιλεία με επικεφαλής τον κόμη Αρμανσπεργκ, θα αναλάβει την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων μέχρι την ενηλικίωσή του.

Στις 20 Μαρτίου του 1833, μία διλοχία 300 Βαυαρών στρατιωτών «εισήλθεν εις την αθάνατο πόλιν». Ο Αρχιεπίσκοπος περιστοιχιζόμενος από τον κλήρο, τους ευχήθη στο Θεσείο «καλώς ώρισαν». Στις 30 Μαρτίου ο συνταγματάρχης Ντε Μπαλιγκάν, αντιπρόσωπος του βασιλέως της Ελλάδας, έφθασε δια να παραλάβει επισήμως «το φρούριον». Την Κυριακή,

Ο Βαυαρός Πρίγκιπας Όθων φτάνει στο Ναύπλιο σε νεαρά ηλικία με σκοπό να αναλάβει Βασιλιάς του Ελληνικού κράτους

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

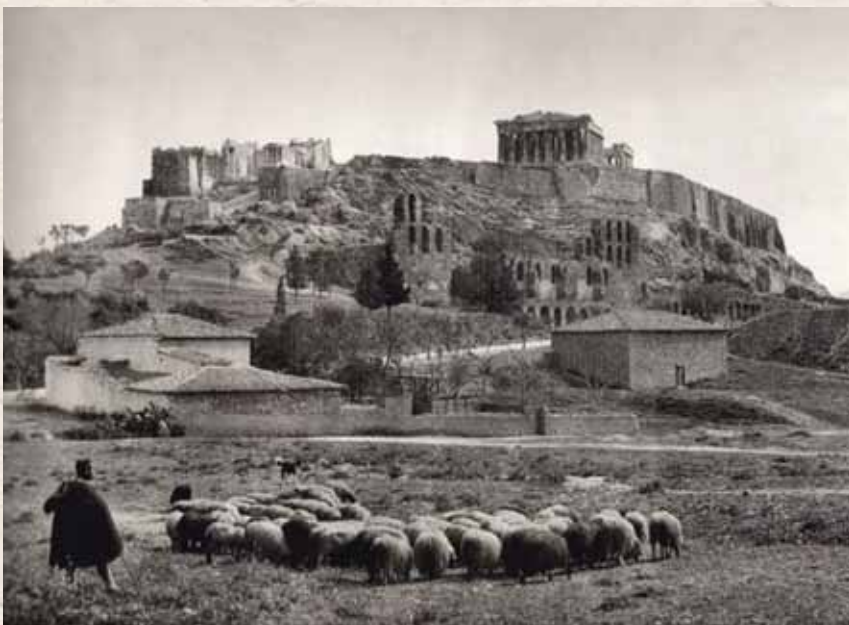
10 π.μ. ο Ντε Μπαλιγκάν εξεφώνησε σύντομο λόγο γαλλιστί, να εξάρει ότι κατελάμβανε το φρούριον εν ονόματι της αυτού μεγαλειότητος Όθωνος Α΄ Βασιλέως της Ελλάδος. Τα Βαυαρικά τμήματα κατέλαβαν τα φυλάκια και η Ελληνική σημαία «ανεπετάσθη επί κοντού», φέροντος στέφανον επί της κορυφής. Οι Τούρκοι στρατιώτες αποσύρθηκαν εκτάκτως χωρίς καμιάν εχθρικήν εκδήλωσιν και επήγαν να στρατωνισθούν εις την κάτω πόλιν μέχρι την Παρασκευή που τότε οι Τούρκοι στρατιώτες έφυγαν από την πόλιν. Οι Αθηναίοι ελεύθεροι πλέον, ξανάρχισαν την ζωήν των. Η μόνη επικοινωνία των Αθηναίων με τον υπόλοιπο κόσμο ήταν ο ταχυδρόμος, που έφτανε μία φορά την εβδομάδα από το Ναύπλιο. Μεταφορικά μέσα σε μία Αθήνα με κακοτράχηλους χωμάτινους δρόμους γεμάτους σκόνη, οι οποίοι με τα απόνερα και τις βροχές γίνονταν λασπότοποι, ήταν τα γαϊδουράκια, τα άλογα και οι γκαμήλες. Το 1833 ο Άγγλος Ναύαρχος Malloy, που έκτιζε τη βίλα του στα Πατήσια, έφερε τα πρώτα δύο κάρα για τη μεταφορά των υλικών. Σιγά σιγά η Αθήνα άρχισε να απλώνεται δημιουργώντας νέες συνοικίες, παλιές ονομασίες μπερδεύονται με τις καινούργιες. Η περιοχή Τζηρέτη, ονομάστηκε Πλατεία Όθωνος και αργότερα οριστικά Πλατεία Ομονοίας. Η περιοχή Κεραμεικού σε Γκαζοχώρι. Η περιοχή Νέα Σφαίρα από το 1855 ονομάζεται Μεταξουργείο, από το πρώτο ατμοκίνητο εργοστάσιο που έβγαζε μεταξωτά νήματα. Η Κολοκυνθού ονομαζόταν τότε

Την 1η Δεκεμβρίου του 1834 φτάνει επισήμως ο Όθων στην Αθήνα, για των οδών Πειραιώς και Ηρακλειδών. Αφισιπεί στο Θησείο - ναό του Αγίου Γεωργίου τότε - όπου εψάλη δοξολογία για την εγκαθίδρυσή του στην οριστική πρωτεύουσα.

Ο Βασιλιάς Όθων με την Αμαλία.

Αθήνα 1835

Η σύζυγος του Όθωνα βασίλισσα Αμαλία

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

«Χεσμένο Λιθάρι» ή «Χεζολίθαρα», καθώς στα περιβόλια της περιοχής κατέλυγαν όλα τα βοθρολύμματα της Αθήνας. Η αρχαία Ιερά Οδός άκουγε στο παρατσούκλι «Ελαιοτριβεία», λόγω του ελαιώνα της περιοχής. Η περιοχή του Πλισσού λεγόταν «Βαθρακονήσι» από τους πολλούς βατράχους που μαζεύονταν στα νερά του Πλισσού. Η περιοχή του Αρδηττού ονομαζόταν «Παντρεμενάδικα». Έως το 1865 η Κηφισιά λεγόταν Αλωνάρα, η περιοχή του Πεδίου του Άρεως ονομαζόταν Πιθαράδικα, ενώ η περιοχή των Αχαρνών λεγόταν «Κασσιδη». Στις κυριότερες μεγάλες συνοικίες του κέντρου που εξακολουθούν να είναι η Πλάκα, του Ψυρρή, το Μεταξουργείο και η Νεάπολη προστίθενται η εργατική περιοχή των Πετραλώνων, της Δεξαμενής του Λυκαβηττού, τα Αναφιώτικα, η Νεάπολη, τα Εξάρχεια. Η Αθήνα ανοικοδομείται. Το Αρσάκειο Παρθεναγωγείο στην Πανεπιστημίου ολοκληρώνεται. Το Ασπεροσκοπείο Αθηνών ξεχωρίζει στον Λόφο των Νυμφών στο ίδιο σημείο που σύμφωνα με τους θρύλους ο Αθηναίος αστρονόμος Μέτων έκανε τις παρατηρήσεις του το 50 π.Χ.

1834 Υδρευση της πόλης. Από τα πρώτα θέματα που απασχόλησαν την Αθήνα ήταν φυσικά το ζήτημα της ύδρευσης. Η πόλη υδροδοτούνταν στην αρχή από το ρωμαϊκής εποχής Αδριάνειο Υδραγωγείο. Το νερό, μέσω αγωγού έφτανε από τους Αμπελόκηπους στην υπόγεια δεξαμενή της Μπουμπουνίστρας (κοντά στην οδό Αμαλίας) όπου και η ομώνυμη πύλη στο παλιό τείχος του Χασεκή. Μικρότερη ποσότητα νερού έφτανε και από το «υδραγωγείο» του Τζακουμάκου, που μάζευε νερό στην κοίτη του Πλισσού, στην Άγιο Θωμά. Τα δύο αυτά υποτυπώδη «υδραγωγεία» μετέφεραν το νερό σε διάφορα σημεία όπου υπήρχαν δημόσιες βρύσες. Εναλλακτικά οι Αθηναίοι χρησιμοποιούσαν τα πηγάδια σε αυλές σπιτιών όμως το πηγάδιο νερό ήταν ανθυγιεινό, αφού τα πηγάδια γειτόνευαν με τους βόθρους, καθώς δεν υπήρχε αποχέτευση. Δυστυχώς η κατάσταση με την υδροδότηση της πόλης ελάχιστα άλλαξε για πολλά χρόνια. Μόλις το 1931 σχεδόν έναν αιώνα μετά την απελευθέρωση της πόλης, η Αθήνα συνδέθηκε με τη λίμνη του Μαραθώνα και η εταιρεία

ΟΥΛΕΝ άρχισε να υδροδοτεί κανονικά την πρωτεύουσα.

1834 τον Σεπτέμβριο: Η Αθήνα ανακηρύσσεται πρωτεύουσα του Ελληνικού κράτους και την 1η Δεκεμβρίου ο Όθωνας φτάνει πανηγυρικά από το Ναύπλιο στην Αθήνα.

1835 Ο Όθωνας ενηλικιώνεται και αναλαμβάνει για ο ίδιος τα βασιλικά του καθήκοντα.

1835 Συστήνεται ο Δήμος Αθηναίων. Ο πρώτες δημοτικές εκλογές έγιναν τον Μάρτιο του 1835 και πρώτος Δήμαρχος ανακηρύχθηκε ο Ανάργυρος Πετράκης. Τον διόρισε ο βασιλιάς Όθων από τον κατάλογο των εκλεγμένων δημοτικών συμβούλων.

1836 Άρχισε η πρώτη ιππίατη λεωφορειακή γραμμή με τα πολυφορεία ή παμφορεία, με αφετηρία στην γωνία Ερμού και Αιόλου. Αυτά κουβαλούσαν εκτός από επιβάτες και δέματα. Διαμορφώθηκε επίσης η υπηρεσία με ιππίατα ταξί. Τα ταξί αυτά έκαναν πάσσα σε νευραλγικά σημεία της Αθήνας.

Παμφορείο, Αθήνα 1836

Στις 26 Ιανουαρίου έγινε η θεμελίωση των Ανακτόρων, γιορτάστηκε με λαμπερή τελετή, παρουσία των Αρχών και πλήθους κόσμου από όλη την Αττική από τον Λουδοβίκο της Βαυαρίας.

Άρχισε η συστηματική καλικόστρωση κεντρικών δρόμων σε συνδυασμό με την αποχέτευση. Ο πρώτος δρόμος που κατασκευάστηκε ήταν ο οδός Κολοκοτρώνη, που περνούσε μπροστά από το «Ανάκτορο», η πρώτη προσωρινή κατοικία του Όθωνα στην Αθήνα, ήταν η οικία Κοντοπούλου στην οδό Κολοκοτρώνη, σύντομα ακολού-

Η πύλη της Αθηνάς Αρχηγέτιδος, στη Ρωμαϊκή Αγορά, 1842

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

θησε η Αδριανού, η Αθηνάς, η Αιόλου και η Ερμού με τις παρόδους τους.

1841 Ιδρύεται από τον Γεώργιο Σταύρου η Εθνική Τράπεζα, που λειτουργεί ως πιστωτικό ίδρυμα δημοσίου χαρακτήρα συμβάλλοντας καθοριστικά στα πρώτα βήματα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας έχοντας και το προνόμιο της έκδοσης χαρτονομισμάτων μέχρι το 1928, που ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος.

1843 Ο Συνταγματάρχης Δ. Καλλέργης με τη συμπόρευση του Στρατηγού Γιάννη Μακρυγιάννη απαιτεί από τον βασιλέα Σύνταγμα για τους Έλληνες. Στις 3 Σεπτεμβρίου 1843 ο βασιλιάς κάτω από την πίεση λαού και στρατού αναγκάζεται να αναγνωρίσει Σύνταγμα που προβλέπει σαν πολίτευμα την Κοινοβουλευτική Μοναρχία.

1854 Απλώνεται στην Αθήνα η επιδημία της χολέρας και οι κάτοικοι πανικόβλητοι ζητούν προστασία στην ύπαιθρο, υπάρχει ομαδική έξοδος των Αθηναίων.

Ο Παυλίδης έφερε στην Αθήνα το πρώτο μηχανήμα παρασκευής «Τσοκολάτας» όπως την αναφέρει στις διαφημιστικές καταχωρήσεις. Το γλυκιματοποιείο του όπως χαϊδευτικά αποκαλούσε το μαγαζί του, δεν σέρβιριζε μόνο στα τραπέζια, αλλά πουλούσε και στους περαστικούς.

1856 Κατασκευαστικός άθλος θεωρείται η αποπεράτωση του λιθωστρωμένου δρόμου Αθήνας – Πειραιά.

Η Κυβέρνηση παραχώρησε σε Βαυαρό επιχειρηματία το «προνόμιον της εκμεταλλεύσεως λεωφορειακής συγκοινωνίας μεταξύ Αθηνών και Πειραιώς». Άρχισαν να κυκλοφορούν μεταξύ των δύο πόλεων ιπποκίνητα λεωφορεία, που εξυπηρετούσαν ζωικές ανάγκες μετακίνησης των Αθηναίων.

Ο Πειραιάς είναι η μοναδική πύλη υποδοχής όλων των αγαθών που έρχονται από την Ευρώπη με πλοία και προορίζονταν για τις ανάγκες της πρωτεύουσας και του επίνειού της.

1857 Άρχισε συστηματική προσπάθεια κατασκευής οδών και γεφυρών, δηλαδή

3 Σεπτεμβρίου 1843, ο Όθωνας κάτω από την πίεση του λαού αναγκάζεται να παραχωρήσει Σύνταγμα.

Ιπποκίνητα λεωφορεία, 1856

Γεώργιος Σταύρου,

Το μνημείο του Λυσικράτους, Μάιος 1850

Ο Στρατηγός Δημήτριος Καλλέργης

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

Ο βασιλιάς Όθων και η βασίλισσα Αμαλία, γύρω στα 1860.

Τα παλιά Ανάκτορα από τον Λυκαβηττό, 1864.

Ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ γύρω στα 1868

Η βασίλισσα Όλγα, γύρω στα 1875

πέρα από λιθόστρωση και χωροσταθμική διευθέτηση και οδοστρωσία, ισοπεδώθηκαν και στρώθηκαν πολλοί δρόμοι στο κέντρο της Αθήνας. Τα φανάρια του λαδιού και του πετρελαίου έδιναν τον τόνο στην βραδινή εικόνα της Αθήνας.

1858 Καθιερώνεται η χρήση του τηλεγράφου.

1860 Κατασκευάζονται τα πρώτα εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας.

1862 Λαϊκές εξεγέρσεις αναγκάζουν τον βασιλιά Όθωνα σε παραίτηση και αναχώρηση από την Ελλάδα στις 11 Οκτωβρίου 1862. Ο Όθωνας πέθανε τον Ιούνιο του 1867, στα πενήντα δύο του χρόνια και τάφηκε – κατά την επιθυμία του – με την Ελληνική Εθνική στολή. Έτσι κλείνει η πρώτη περίοδος για την Αθήνα, που χαρακτηρίστηκε και ως «Όθωνικά χρόνια». Πρωτολειτούργησε το εργοστάσιο φωταερίου (Γκάζι) από τον επιχειρηματία Φραγκίσκο Φεράλδη.

1863 Βασιλιάς της Ελλάδας αναλαμβάνει ο πρίγκιπας της Δανίας Γεώργιος Α΄. Μιά μεγάλη περίοδος ομαλότητας αρχίζει για την πολιτική ζωή του τόπου.

Γάλλοι τεχνικοί αναλαμβάνουν να κατασκευάσουν τα μεγάλα έργα υποδομής που ακολούθησαν, όπως σιδηροδρομικό δίκτυο, έργα ύδρευσης, κατασκευή γεφυριών και δρόμων. Τότε σημειώνεται αθρόα συγκέντρωση στην Αθήνα πολλών πλούσιων ομογενών του εξωτερικού, που εμπλούτισαν σημαντικά την ανώτερη τάξη της αθηναϊκής κοινωνίας. Η συμβολή τους, με τον πλούτο που μετέφεραν και τις οικονομικές δραστηριότητες που δρομολόγησαν, τόνωσαν την οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της Αθήνας. Είναι χαρακτηριστικό ότι την περίοδο 1868 – 1873, λειτούργησαν στην Αθήνα έντεκα νέες τράπεζες. Επίσης η όψη της Αθήνας με τα καινούργια μέγαρα – κατοικίες που κτίζονταν πυρετωδώς αλλάζει ενώ ξεκινά και η παραγωγή φωταερίου.

1864 Νέο Σύνταγμα ορίζει ότι το πολίτευμα της Ελλάδας είναι η Βασιλευόμενη Δημοκρατία. Το νέο αυτό Σύνταγμα θεωρείται από τα δημοκρατικότερα της εποχής.

Λειτουργούσαν στην πόλη της Αθήνας εκτός από τα φανάρια λαδιού και πετρελαίου και 250 φανάρια αερίου, ενώ το 1874 αυτά ήταν συνολικά 600.

1865 Νέα επιδημία χολέρας πλήττει την Αθήνα.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

1869 Η Αθήνα έχει 44.510 κατοίκους. Πρωτολειτούργει Σιδηρόδρομος Αθηνών - Πειραιώς (ΣΑΠ). Ξεκινούσε από το Θησείο και έφτανε στον Πειραιά. Από τότε αρχίζει ουσιαστικά η κοινή πορεία ανάπτυξης Αθήνας και Σιδηροδρόμου.

1871 Ο Δήμος Αθηναίων αποφάσισε να ανεγείρει το Δημοτικό Θέατρο στην Πλατεία Λουδοβίκου. Με δωρεές του Ανδρέα Συγγρού, το έργο τελειώσε το 1886 και η Αθήνα απέκτησε το πρώτο αληθινό θέατρο της με υπέροχη ακουστική. Λειτουργήσε μέχρι το 1938. Το 1939 κατέπεσε και τον επόμενο χρόνο κατεδαφίστηκε.

1876 Ιδρύεται στην Αθήνα το Χρηματιστήριο.

1877 Γάλλοι αναλαμβάνουν το γκάζι και με τις κατάλληλες επενδύσεις και συμφωνίες με τον Δήμο, κατορθώνουν να επεκτείνουν το δίκτυο διανομής σε όλα τα σπίτια και τα καταστήματα του κέντρου της Αθήνας.

1879 Η Αθήνα έχει 66.834 κατοίκους. Παρατηρείται οικοδομικός οργασμός. Διώροφα και ημιτριώροφα σπίτια με νεοκλασική αρχιτεκτονική γεμίζουν την πόλη.

1880 Τελειώνει το Μέγαρο Σαρπέρη στη γωνία Πανεπιστημίου και Εδουάρδου Λω, το οποίο το 1929 θα αγοραστεί από τη νεοσύστατη τότε Αγροτική Τράπεζα. Η πρωτεύουσα αριθμεί 67.802 κατοίκους.

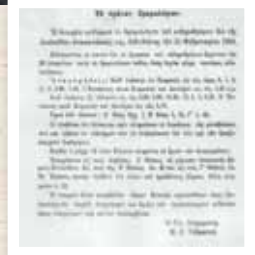
1881 Η Ελλάδα μεγαλώνει, η Άρτα και η Θεσσαλία ενώνονται με τη μητέρα πατρίδα.

1882 Επιδημία τύφου στην Αθήνα. Ο πληθυσμός της Ελλάδας είναι 1.679.775 κάτοικοι. Τίθεται ο θεμέλιος λίθος στον σταθμό Πειραιώς της νέας σιδηροδρομικής γραμμής Πειραιώς - Αθηνών - Πελοποννήσου (ΣΠΑΠ).

1883 στις 11 Απριλίου εγκαινιάζεται ο ιπποτροχιόδρομος. Το δίκτυο θα απλωθεί σε

Σταθμός Θησείου, το πρώτο δρομολόγιο ΣΑΠ

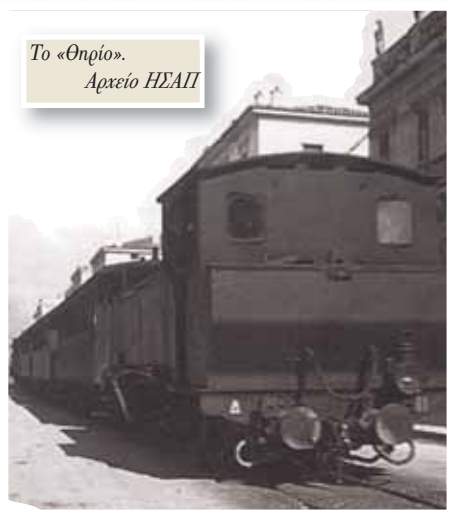
Ακαδημία Αθηνών

Ο βαρόνος Σίμων Σίνας, γύρω στα 1870

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

Το «Θηρίο».
Αρχείο ΗΣΑΠ

λίγο στην Αθήνα διευκολύνοντας τις μετακινήσεις των κατοίκων της.

1884 Καταστρέφεται ολοσχερώς μετά από πυρκαγιά η Παλαιά Αγορά κοντά στην πλατεία Αναβρυτηρίου. Ευτυχώς είχε ξεκινήσει από το 1878 η κατασκευή της νέας Δημοτικής αγοράς στη θέση της «Μεγάλης Παράγκας» στην οδό Αθηνάς.

1885 Ξεκινά τη λειτουργία του ο ατμοκίνητος σιδηρόδρομος Αθηνών – Κηφισιάς – Λαυρίου, του γνωστού σε όλους «Θηρίο». Η παρουσία του με τη μορφή αυτή θα διαρκέσει μέχρι το 1928.

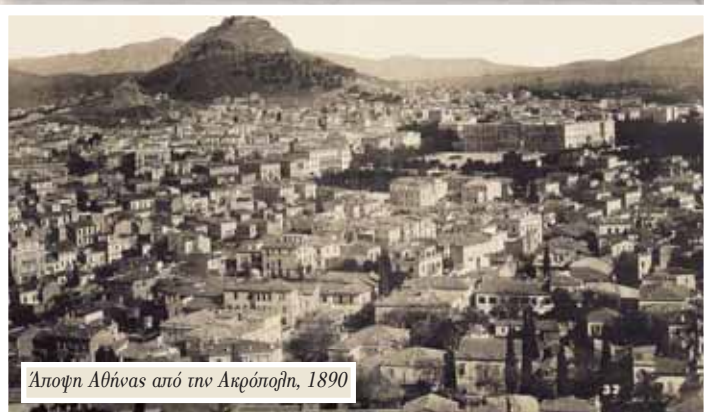

Αποψη Αθήνας από τον Λυκαβηττό, 1890

1886 Παραδόθηκε στους Αθηναίους η νέα αγορά επι δημοχίας Σπύρου Μερκούρη η οποία λειτουργεί μέχρι σήμερα. Εμείς τη γνωρίζουμε ως «Βαρβάκειος».

1887 Ολοκληρώνεται η κατασκευή του Ζαπείου Μεγάρου και του περιβάλλοντος χώρου. Μια περιοχή που έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στη καθημερινή ζωή των Αθηναίων. Το ίδιο το επιβλητικό μέγαρο φιλοξένησε εκθέσεις και διάφορες επίσημες εκδηλώσεις.

Σχέδιο Ζαπείου Μεγάρου, 1887, του Αρχιτέκτονα Θεόφιλου Χάνσεν

Αποψη Αθήνας από την Ακρόπολη, 1890

1889 Εγκαινιάζεται ο ηλεκτροφωτισμός της Αθήνας. Η παραγωγή φως και ηλεκτρισμού ξεκίνησε σε ένα ξύλινο παράπηγμα στην Βαλαωρίτου και ηλεκτροδοτήθηκε η γύρω περιοχή από τα ανάκτορα. Τέρμα τα κεριά και οι λάμπες λαδιού!

1890 Επιδημία γρίπης (ινφλουέντσα) κρεβατώνει πολλούς Αθηναίους.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

1891 Επανάσταση στην καθημερινή ζωή των Αθηναίων. Τερματίζεται η φύλαξη των τροφίμων σε ανήλιαγα σκοτεινά υπόγεια προστατευόμενα με τη σήτα «φανάρια». Κυκλοφορεί ο πάγος σε παγοκλώνες των 5 σκάδων. Ένα νέο έπιπλο εμφανίζεται στην κουζίνα των Αθηναίων, είναι το ψυγείο του πάγου.

1892 Η Αθήνα των 130.000 κατοίκων ταλαιπωρείται από χολέρα. Μονομαχίες αναφέρονται καθημερινά στις εφημερίδες. Κάποιοι Αθηναίοι φαίνεται ότι είναι πολύ εύθικτοι.

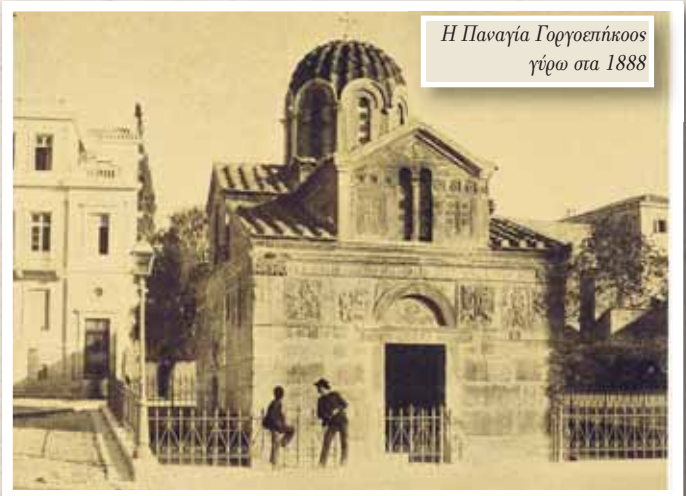
1893 «Δυστυχώς πτωχεύσαμεν». Με αυτή την ιστορική φράση, η κυβέρνηση Τρικούπη κηρύσσει πτώχευση, αρνούμενη να εξυπηρετήσει τα εξωτερικά δάνεια. Ακολουθεί η εγκαθίδρυση διεθνούς επιτροπής οικονομικού ελέγχου.

1893 Φεβρουάριος. Η Αθήνα συγκλονίζεται από την αυτοκτονία δύο νεαρών παιδιών, του Μιμίκου και της Μαίρης. Εκείνη πιστεύοντας ότι την εγκατέλειψε ο αγαπημένος της έπεσε από την Ακρόπολη. Εκείνος δεν άντεξε το χαμό της αγαπημένης του και αυτοκτόνησε. Τους έκλαψε πραγματικά όλη η Αθήνα. Εγκαινιάζεται ένα μεγάλο έργο: Η Διώρυγα της Κορίνθου. Αλλάζουν τα δεδομένα των θαλάσσιων μεταφορών. Ο Πειραιάς αναβαθμίζεται και διεκδικεί την πρώτη θέση από την Ερμούπολη της Σύρου.

1893 Ξεκινά τη λειτουργία του το «ηλεκτρικό εργοστάσιο του Νέου Φαλήρου». Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας θα πάρει πλέον πιο συστηματική μορφή.

1895 Τον Μάιο ολοκληρώνονται τα έργα της υπόγειας διαδρομής του τρένου από το Θησείο μέχρι την Ομόνοια. Οι Αθηναίοι δέχτηκαν το έργο αυτό με μεγάλους πανηγυρισμούς.

1896 Διοργανώνονται οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες με μεγάλη επιτυχία. Κυκλοφορεί στους δρόμους της Αθήνας το πρώτο αυτοκίνητο. Θα χρειαστεί 13 χρόνια ακόμη (1909) για να ισχυριστούμε ότι γενικεύτηκε η χρήση του αυτοκινήτου. Στο κέντρο της Αθήνας κατοικούν 111.486 πολίτες και άλλοι 17.000 στα προάστια της, όπως στην Κηφισιά 1539, στο Μαρούσι 1712, στα Άνω Πατήσια - Αλυσιίδα 1361 στην Κολοκυνθού 1298 καθώς και σε άλλα προάστια λιγότεροι.

Η Παναγία Γοργοεπίκοος γύρω στα 1888

Ατμάμαξα. Αρχείο ΗΣΑΠ

Ηλεκτράμαξα ΣΑΠ 1893

Παναθηναϊκό Στάδιο, προσέλευση των Θεατών Ολυμπιακοί Αγώνες 1896

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΩΔΗ ΚΤΙΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΤΟΥ ΟΘΩΝΑ

Η οικοδόμηση των άρχισε τον Φεβρουάριο του 1836 και διήρκεσαν μέχρι τα μέσα του 1842. Την αρχιτεκτονική του κτιρίου διαμόρφωσε ο Φρειδερίκος Γκαίρτνερ, με προτύπια δωρικού ρυθμού εις την πρόσοψιν.

Τα παλιά ανάκτορα, σήμερα Βουλή των Ελλήνων, γύρω στα 1858

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Η κατάθεση του θεμελίου λίθου έγινε στις 2 Ιουλίου 1839 εις την θέση όπου αργότερα εκτίσθη η Ακαδημία.

Αμέσως όμως ορίσθη η παράπλευρη θέση έναντι της οδού Κοραή και εκεί άρχισε η οικοδόμηση. Ο Χριστιανός Χάνσεν συνέθεσε το σχέδιο νεοκλασικού ρυθμού, προσδώσας απλότητα και μεγαλοπρέπεια.

Το κτίριο μετά από πολλές διακοπές επερατώθη το 1864.

Αργότερα εστίθησαν προ της προσόψεως οι ανδριάντες του Ρήγα Φεραίου (1871), Πατριάρχου Γρηγορίου Ε' (1872), Αδαμαντίου Κοραή (1875), Γλάδστον (1885), Ιωάννη Καποδίστρια (1928).

Το Πανεπιστήμιο, 1864

ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΔΟΥΚΙΣΣΗΣ

Η ιδιόρρυθμη Δούκισσα της Πλακεντίας Σοφία ντε Μαρμπούα, βοήθησε την Ελληνική Επανάσταση με γενναίες εισφορές, αγαπούσε πολύ την Ελλάδα και το 1833 εγκαταστάθη εις την Αθήνα μαζί με την άρρωστη κόρη της και προέκρινε για χειμερινή κατοικία τον τοπίον του Ιλισσού, Κηφισίας και Μεσογείων, για δε θερινό πλυσίον του Μοναστηρίου της Πεντέλης. Οι εργασίες κατασκευής άρχισαν το 1840 και τελείωσαν το 1848. Απεβίωσε το 1854 οπότε τα κτίρια περιήλθαν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου.

Το Ποδηγετικό, γύρω στα 1890

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Είναι το πρώτο κτίριο που εκτίσθη στην Πλατεία Συντάγματος το 1842. Το έκτισε ο ομογενής Αντώνιος Δημητρίου ή Λημνιός που ήταν εγκατεστημένος στην Τεργέστη, ήταν δύο κατοικίες για τα δύο παιδιά του σε σχέδιο του Θεόφιλου Χάνσεν. Από το 1856 μέχρι το 1873 εστεγάσθη η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή. Το 1857 απεβίωσε ο Αντώνιος Δημητρίου και το 1874 τα παιδιά του πούλησαν το κτίριο και κατά το ίδιο έτος εστεγάσθη σε αυτό κατ' αρχάς με ενοίκιο το ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία».

Το ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας και το Μέγαρο Σκουφιούδη, 1890.

ΤΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ

Το 1842 ο Βαρόνος Γεώργιος Σίνας ανέλαβε να κτίσει το Αστεροσκοπείο των Αθηνών, να το εφοδιάσει με τα επιστημονικά του όργανα, να συντηρεί τη λειτουργία του και να χρηματοδοτεί τις εκδόσεις του. Αρχιτέκτονας του έργου ήταν ο Θεόφιλος Χάνσεν. Η οικοδόμηση άρχισε την 26η Ιουνίου 1842, ημέρα ολικής εκλείψεως του πλίου και τελείωσε το 1846.

Το Αστεροσκοπείο, 1842

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ

Ο θεμελιος λίθος κατετέθη κατά τα Χριστούγεννα του 1842 και άρχισε η οικοδόμηση της εκκλησίας επ' ονόματος του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου με σχέδιο του Θεόφιλου Χάνσεν. Το 1843 ελλείψει χρημάτων οι εργασίες διακόπηκαν και άρχισαν πάλι το 1846. Οι εργασίες διακόπηκαν πάλι μετά από δύο χρόνια και επαναλήφθηκαν το 1853. Τα εγκαίνια του ναού έγιναν τον Μάιο του 1862.

Η Μητρόπολη το 1890

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Η.Σ.Α.Π.

ΤΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ

Το παρθεναγωγείο της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας ιδρύθη το 1836 και στεγαζόταν στο οίκημα Μιαούλη στην Ερμού. Το 1845 η Εταιρεία αποφάσισε να ανεγείρει κτίριο για τη στέγασή του. Οι εργασίες σε σχέδια του Καυτατζόγλου άρχισαν το 1846 και επερατώθηκαν το 1852 δια πλουσιοτάτων παροχών του Αποστόλου Αρσάκη. Με νέες δωρεές του Αρσάκη η Εταιρεία αγόρασε τον υπόλοιπο χώρο του οικοδομικού τετραγώνου προς την οδό Σταδίου και το 1858 έκτισε με δωρεά της Ελένης Τοσίτσα εξωτερικό σχολείο και το 1870 με δωρεά του Σίμωνος Σίνα, νηπιαγωγείο αμφότερο με αρχιτέκτονα τον Καυτατζόγλου. Το 1898 με τον Ν. Δημάδη αρχίζει από την οδό Πανεπιστημίου η ανέγερση του υπάρχοντος κτιρίου. Ακολούθως ανετέθη στον Τοίλλερ να συνεχίσει το έργο στην οδό Σταδίου.

ΤΟ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΟΝ

Το 1843 απεφασίσθη να κτισθεί ανεξάρτητο οφθαλμιατρείο δι' εράνων τους οποίους ενήργησε προς τούτο επιτροπή υπό την προστασία της βασίλισσας Αμαλίας. Η κατάθεση του θεμελίου λίθου έγινε το 1847. Οι εργασίες διακόπηκαν για ένα διάστημα και επανήρχισαν το 1849. Το 1850 ο Χριστιανός Χάνσεν παραιτήθηκε προκειμένου να φύγει από την Ελλάδα και η συνέχιση του έργου ανατέθηκε στον Λύσανδρο Καυτατζόγλου. Η αποπεράτωση του κτιρίου έγινε το 1854. Το 1868 το οφθαλμιατρείο υπήχθη στην Ιατρική Σχολή του πανεπιστημίου και έγινε προσθήκη ενός ορόφου από τον αρχιτέκτονα Γεράσιμο Μεταξά. Το 1881 προσετέθη εκ το βάθος του δώματος υπερώον και εις την αυλή ανεξάρτητο κτίριο, ως εξωτερικό ιατρείο.

ΤΟ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΝ

Από τους έτους 1824 ο Ιωάννης Βαρβάκης πλούσιος ομογενής εγκατεστημένος στην Ρωσία, διέθεσε ένα τεράστιο ποσό, για την ανέγερση και συντήρηση ενός προτύπου δικαστηρίου στην Ελλάδα. Το 1843 εξεδόθη διάταγμα ορίζον τη σύσταση Λυκείου εις τας Αθήνας. Το 1857 άρχισε η οικοδόμηση του κτηρίου υπό την επίβλεψη του αρχιτέκτονα Παναγιώτη Κάλκου. Τα έργα τελειώσαν το 1859. Εστεγάσθησαν στο κτίριο κατά πρώτον δύο γυμνάσια της Αθήνας. Το 1856 ιδρύθη και ελειτούργησε έκτοτε εις το Βαρβάκειο Μέγαρο, το Πρακτικό Λύκειο του οποίου κύριος προορισμός ήταν να προπαρασκευάζει τους μέλλοντας να σπουδάσουν εις τις στρατιωτικές σχολές και εις το Πολυτεχνείο μαθητές.

Το "Ίγχιου Μέγαθρον", γύρω στα 1890

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, γύρω στα 1890

Άποψη της πλατείας Ομονοίας, γύρω στα 1895

Η κοινή πορεία ανάπτυξης της Αθήνας και του Σιδηροδρόμου κάπου εδώ κάνει στάση και θα συνεχιστεί στο επόμενο ημερολόγιο του σωματείου μας.

Στοιχεία κειμένων από το βιβλίο του Θωμά Σιαρά «Η παλιά Αθήνα ζει, γλιεντά, γεύεται».

Φωτογραφίες από το βιβλίο «Αθήνα 1839 – 1900 Φωτογραφικές μαρτυρίες του Μουσείου Μπενάκη» και από το βιβλίο του Κώστα Η. Μπίρη «ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ» από τον 19ο έως τον 20ο αιώνα. Καθώς και απο το αρχείο ΗΣΑΠ